

Báo cáo tuần 2

1. Perceptron Learning Algorithm

1. Tổng quan thuật toán:

Perceptron là một trong những thuật toán *classification* cơ bản nhất, áp dụng cho:

- **Binary classification:** chỉ có 2 class.
- Dữ liệu tuyến tính phân tách được (*linearly separable*)

1.1. Ký hiệu và mô hình toán học:

- Dữ liệu:

$$X = [x_1, x_2, \dots, x_N] \in \mathbb{R}^{d \times N}$$

Mỗi $x_i \in \mathbb{R}^{d \times 1}$ là vector cột (ở đây không dùng vector hàng như một số bài trước).

- Nhãn:

$$y = [y_1, y_2, \dots, y_N] \in \mathbb{R}^{1 \times N}$$

Với:

$$y_i = \begin{cases} 1 & \text{nếu thuộc class 1 (xanh)} \\ -1 & \text{nếu thuộc class 2 (đỏ)} \end{cases}$$

- Boundary (siêu phẳng phân chia):

$$f_w(x) = w_1x_1 + w_2x_2 + \dots + w_dx_d + w_0 = w^T \tilde{x} = 0$$

Trong đó:

\tilde{x} là vector mở rộng từ x bằng cách thêm $x_0 = 1$ (bias).

- Quy tắc phân loại:

$$\text{label}(x) = \text{sgn}(w^T x)$$

với $\text{sgn}(0) = 1$.

1.2. Hàm mất mát:

1.2.1: Hàm mất mát đơn giản nhất:

$$J_1(w) = \sum_{x_i \in M} (-y_i \cdot \text{sgn}(w^T x_i))$$

-Định nghĩa: Hàm này bằng tổng số tất cả các điểm sai(misclassified)

-Vấn đề: Hàm này rời rạc \rightarrow **không đạo hàm được** \rightarrow khó tối ưu bằng giải tích.

1.2.2. Hàm mất mát khả vi hơn:

$$J(w) = \sum_{x_i \in M} (-y_i w^T x_i)$$

-Điểm misclassified nằm càng xa đường boundary thì hàm sẽ càng lớn, hàm bằng 0 nếu không có misclassified.

-Hàm mất mát này cũng được cho là tốt hơn vì nó trừng phạt rất nặng những điểm lấn sâu sang lãnh thổ của class kia. Trong khi đó, J_1 trừng phạt các điểm misclassified như nhau (đều = 1), bất kể chúng xa hay gần với đường biên giới.

1.3. Gradient và tối ưu hàm mất mát:

Với một điểm sai x_i :

$$J(w; x_i; y_i) = -y_i w^T x_i$$

Gradient:

$$\nabla_w J(w; x_i; y_i) = -y_i x_i$$

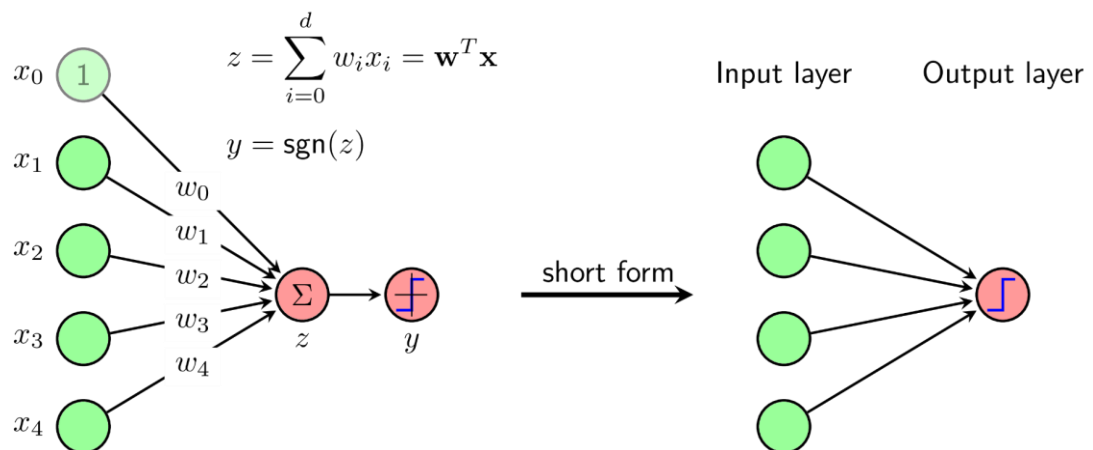
Cập nhật:

$$w \leftarrow w + \eta y_i x_i$$

- **Learning rate** $\eta = 1$ (thường dùng trong PLA).
- Tức là:
 - Nếu điểm sai thuộc class $+1 \rightarrow$ đẩy boundary về phía bao trùm nó.
 - Nếu điểm sai thuộc class $-1 \rightarrow$ kéo boundary tránh xa nó.

2. Mô hình Neural Network đầu tiên:

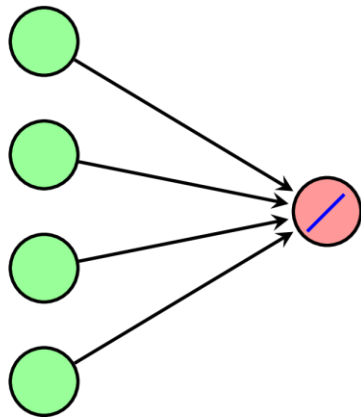
Perceptron như một Neural Network đơn giản nhất

-> Đây chính là **một mạng Neural Network 1 tầng (single-layer neural network)**.

-Hàm số $y=\text{sgn}(z)$ còn được gọi là *activation function*. Để ý rằng Nếu ta thay *activation function* bởi $y=z$ ta sẽ có Neural Network mô tả thuật toán Linear Regression như hình dưới.

Input layer Output layer

→ Điều này mở ra ý tưởng: **thay activation khác nhau** → **mô hình học máy khác nhau**.

2. Logistic Regression

1. Tổng quan thuật toán:

Mặc dù tên gọi là "regression" (hồi quy), Logistic Regression thực chất là một **mô hình phân loại**, chứ không phải mô hình hồi quy dự đoán giá trị liên tục.

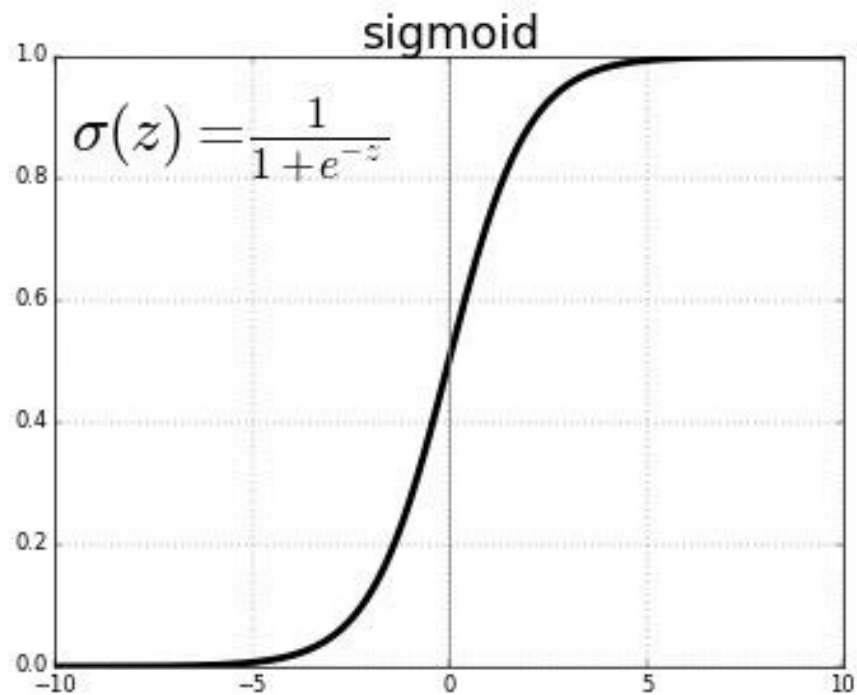
Nó hoạt động bằng cách:

- Áp dụng **hồi quy tuyến tính** để tính tổ hợp tuyến tính của các đặc trưng đầu vào:

$$z = w_1x_1 + w_2x_2 + \dots + w_nx_n + w_0$$

- Sau đó, sử dụng **hàm sigmoid** để chuyển đổi giá trị z thành xác suất:

$$\sigma(z) = \frac{1}{1 + e^{-z}}$$

- Dự đoán cuối cùng:
 - Nếu $\sigma(z) > 0.5 \rightarrow$ lớp 1
 - Nếu $\sigma(z) \leq 0.5 \rightarrow$ lớp 0

2. Hàm mất mát:

2.1. Xây dựng hàm mất mát :

-**Likelihood (hàm hợp lý)** trong Logistic Regression chính là tích các xác suất mà mô hình dự đoán đúng cho toàn bộ tập dữ liệu:

$$P(y | X; w) = \prod_{i=1}^N P(y_i | x_i; w) = \prod_{i=1}^N z_i^{y_i} (1 - z_i)^{1-y_i}$$

-Likelihood cho biết mức độ phù hợp của mô hình, ta cần tìm w để cực đại hóa nó (**Maximum Likelihood Estimation – MLE**).

-Để thuận tiện cho tính toán:

+Lấy log để biến tích thành tổng.

+Lấy dấu trừ để biến thành hàm mất mát cần tối thiểu hóa:

$$J(w) = -\log P(y | X; w) = -\sum_{i=1}^N \left(y_i \log z_i + (1 - y_i) \log(1 - z_i) \right)$$

-Đây chính là **Cross-Entropy Loss**.

2.2. Tối ưu hàm mất mát:

-Với mỗi điểm dữ liệu, ta đạo hàm riêng theo w:

$$J(w; x_i, y_i) = -\left(y_i \log z_i + (1 - y_i) \log(1 - z_i) \right)$$

$$\frac{\partial J(w; x_i, y_i)}{\partial w} = (z_i - y_i)x_i$$

-Cập nhật tham số:

$$w := w - \eta \frac{\partial J}{\partial w} = w - \eta(z_i - y_i)x_i = w + \eta(y_i - z_i)x_i$$

Trong đó:

- η = learning rate.
- $z_i = \sigma(w^T x_i)$ = xác suất dự đoán.
- $y_i \in \{0, 1\}$ = nhãn thực tế.

3. Softmax Regression

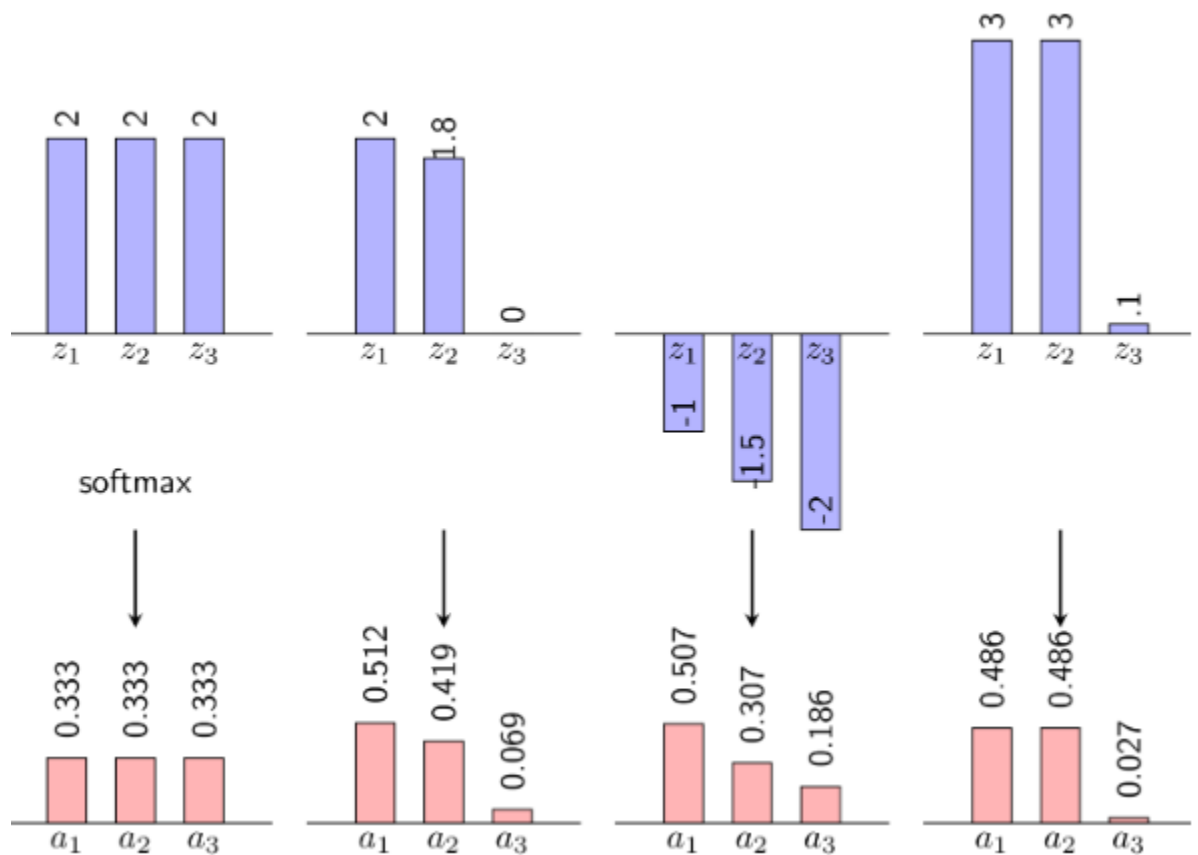
-**Softmax Regression** là phần mở rộng của **Logistic Regression** cho bài toán phân loại nhiều lớp (multiclass classification).

-Nếu Logistic Regression chỉ xử lý **nhị phân (2 lớp)**, thì Softmax Regression có thể xử lý trường hợp **C lớp (C > 2)**.

1. Softmax Function

$$a_i = \frac{\exp(z_i)}{\sum_{j=1}^C \exp(z_j)}, \quad \forall i = 1, 2, \dots, C$$

Ví dụ về đầu vào và đầu ra hàm softmax:

2. Hàm mất mát:

-Hàm **loss** trong Softmax Regression là **Cross-Entropy Loss**:

$$L = -\frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \sum_{c=1}^C y_{i,c} \log \hat{y}_{i,c}$$

Trong đó:

- N : số lượng mẫu trong tập dữ liệu.
- C : số lớp.
- y : nhãn thật của mẫu thứ i , dạng one-hot (chỉ có 1 giá trị bằng 1, còn lại bằng 0).
- \hat{y} : xác suất mô hình dự đoán mẫu thứ i thuộc lớp c .

3. Tối ưu hàm mất mát

-Làm tương tự như Logistic Regression:

+Tính đạo hàm riêng của loss theo W, b

+Cập nhật tham số:

$$W \leftarrow W - \eta \frac{\partial L}{\partial W}, \quad b \leftarrow b - \eta \frac{\partial L}{\partial b}$$

Với η là learning rate

-Ngoài Gradient Descent cơ bản, có thể dùng:

+**Stochastic Gradient Descent (SGD)**: cập nhật theo từng mẫu.

+**Mini-batch Gradient Descent**: cập nhật theo nhóm mẫu nhỏ.

+**Các optimizer nâng cao**: Adam, RMSProp, Adagrad... (thường dùng trong deep learning).

4. Overfitting, Underfitting

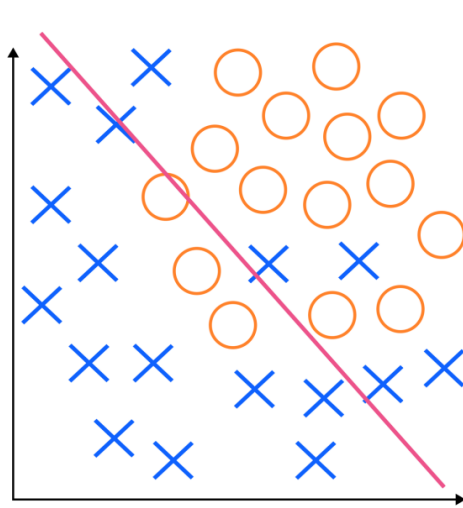
1. Định nghĩa:

Underfitting (không vừa đủ học): Mô hình quá đơn giản, không nắm bắt được xu hướng dữ liệu → hiệu suất kém cả trên tập huấn luyện và tập kiểm thử.

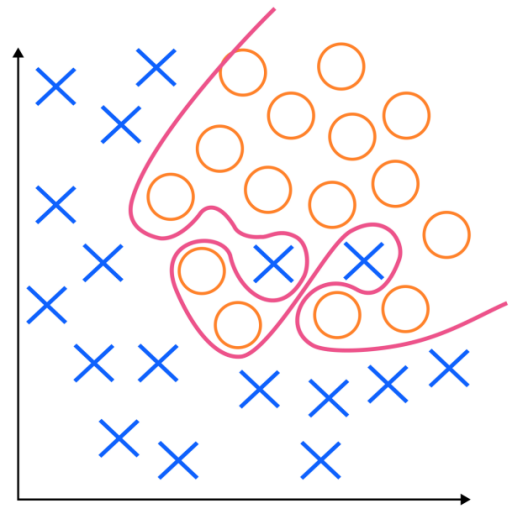
- Tỷ lệ lỗi **cao** trên cả hai tập.
- Nguyên nhân: mô hình đơn giản, thiếu đặc trưng, dữ liệu không đủ, hoặc dùng regularization quá mạnh.

Overfitting (học quá khớp): Mô hình học quá kỹ dữ liệu huấn luyện, kể cả nhiễu → hiệu suất tốt trên huấn luyện nhưng thất bại khi gặp dữ liệu mới.

- Tỷ lệ lỗi **thấp** trên huấn luyện, nhưng **cao** trên kiểm thử.
- Nguyên nhân: mô hình quá phức tạp, dữ liệu ít hoặc nhiễu, quá nhiều tham số

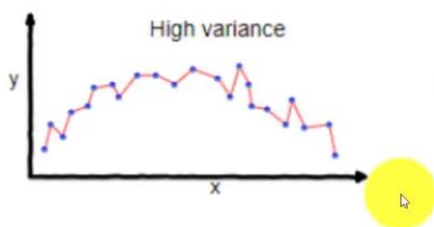
Underfitting

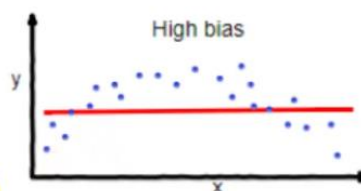
Overfitting

2. Bias và Variance — Hai lỗi cốt lõi cần cân bằng

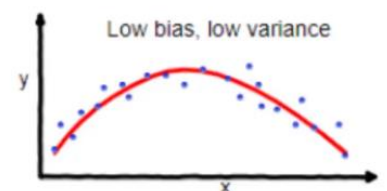
- **Bias cao, Variance thấp** → thường dẫn đến **underfitting** (mô hình không đủ linh hoạt).
- **Bias thấp, Variance cao** → thường dẫn đến **overfitting** (mô hình nhạy cảm quá mức với dữ liệu huấn luyện).

overfitting

underfitting

Good balance

3. Cách khắc phục:

3.1. Underfitting:

Tăng độ phức tạp của mô hình: Thêm layers, thêm neurons, chọn thuật toán phức tạp hơn.

Huấn luyện lâu hơn: Tăng số epochs, giảm learning rate để mô hình học sâu hơn.

Feature Engineering: Tạo ra đặc trưng mới, chọn lọc đặc trưng hữu ích.

3.2. Overfitting:

- Giảm số lượng biến giải thích:

- + Lựa chọn thủ công bộ các biến số
- + Thuật toán lựa chọn biến số

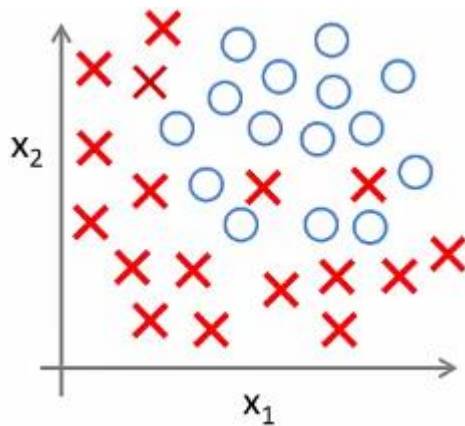
-Phương pháp Cross-validation:

- + Thay vì tách dữ liệu cố định thành train/validation, ta chia dữ liệu thành k phần (fold).
- + **Cách làm (k-fold CV):**
 1. Chia tập training thành k phần bằng nhau.
 2. Lặp k lần: mỗi lần chọn 1 phần làm validation, phần còn lại để train.
 3. Lấy trung bình kết quả của k lần để đánh giá mô hình.

- Phương pháp Regularization:

- + Giữ nguyên tất cả các biến số nhưng làm giảm đi độ lớn của các tham số θ_j .
- + Đưa ra kết quả tốt khi có rất nhiều biến số, và mỗi biến số đều có một phần ý nghĩa trong dự báo biến y .

Ví dụ: Hồi quy Logistic với Regularization:

Ta có:

$$h_{\theta}(x) = g(\theta_0 + \theta_1 x_1 + \theta_2 x_1^2 + \theta_3 x_1^2 x_2 + \theta_4 x_1^2 x_2^2 + \theta_5 x_1^2 x_2^3 + \dots)$$

Hàm loss của Hồi quy Logistic:

$$J(\theta) = - \left[\frac{1}{m} \sum_{i=1}^m y^{(i)} \log h_{\theta}(x^{(i)}) + (1 - y^{(i)}) \log(1 - h_{\theta}(x^{(i)})) \right]$$

Hàm loss của Hồi quy Logistic với Regularization:

$$J(\theta) = \left[-\frac{1}{m} \sum_{i=1}^m y^{(i)} \log(h_{\theta}(x^{(i)})) + (1 - y^{(i)}) \log(1 - h_{\theta}(x^{(i)})) \right] + \frac{\lambda}{2m} \sum_{j=1}^n \theta_j^2$$

5. Đánh giá hệ thống phân lớp

1. Confusion Matrix :

Là một bảng 2x2 (cho binary classification) thể hiện số lượng dự đoán **đúng** và **sai** của mô hình:

	Dự đoán: Positive	Dự đoán: Negative
Thực tế: Positive	TP (True Positive)	FN (False Negative)
Thực tế: Negative	FP (False Positive)	TN (True Negative)

-TP (dương thật): dự đoán đúng là positive.

-TN (âm thật): dự đoán đúng là negative.

-FP (dương giả): dự đoán positive nhưng thực tế negative.

-FN (âm giả): dự đoán negative nhưng thực tế positive.

2.Accuracy Score :

Thể hiện tỉ lệ dự đoán đúng trên tổng số mẫu.

$$Accuracy = \frac{TP + TN}{TP + TN + FP + FN}$$

Nhược điểm: không tốt khi dữ liệu **mất cân bằng** (ví dụ 95% Negative, chỉ 5% Positive → mô hình đoán tất cả Negative thì Accuracy vẫn 95%).

3.Precision:

Trong tất cả mẫu **dự đoán dương tính**, có bao nhiêu mẫu thực sự dương tính.

$$Precision = \frac{TP}{TP + FP}$$

Ứng dụng: khi chi phí của **dự đoán sai dương tính** (FP) cao.

4. Recall:

Trong tất cả mẫu **thực tế dương tính**, mô hình dự đoán đúng bao nhiêu.

$$Recall = \frac{TP}{TP + FN}$$

Ứng dụng: khi chi phí của **dự đoán sai âm tính** (FN) cao.

5.F1-Score:

$$F1 = 2 \times \frac{Precision \times Recall}{Precision + Recall}$$

Trung hòa Precision và Recall

Dùng khi cần cân bằng giữa Precision và Recall, đặc biệt khi dữ liệu mất cân bằng.

6. ROC Curve:

Là đường cong biểu diễn **TPR (Recall)** theo **FPR** khi thay đổi ngưỡng phân loại:

-Trục X: **False Positive Rate (FPR)**:

$$FPR = \frac{FP}{FP + TN}$$

-Trục Y: **True Positive Rate (Recall)**:

$$TPR = \frac{TP}{TP + FN}$$

-**AUC (Area Under Curve)**: diện tích dưới ROC curve:

AUC= 1.0: Mô hình hoàn hảo

AUC=0.5: Mô hình tệ

-> Dùng ROC–AUC khi cần so sánh các mô hình và muốn một thước đo độc lập ngưỡng.

Receiver Operating Characteristic curve

